

Sivistysvaliokunnalle

Suomen Olympiakomitean lausunto julkisen talouden suunnitelmasta 2022–25

VIITE: VNS 3/2021 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022–2025

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa:

LIKUNNAN RAHOITUS VUOSINA 2022-2023

Rahapelitoiminnan tuotto on koronapandemian johdosta vähentynyt arvion mukaan vuodesta 2019 yhteensä yli 400 miljoonalla eurolla. Julkisen talouden suunnitelmassa esitetään rahapelituottojen alenemisen kompensatiota jatkettavaksi vuosina 2022 ja 2023.

Kompensaatio kuitenkin vähenee, mikä tarkoittaa myös liikuntabudjetin pienenemistä. Kaikkien toimialojen osalta rahapelituottojen kompensatio on 330 miljoonaa vuonna 2022 ja 305 miljoonaa vuonna 2023.

Julkisen talouden suunnitelman myötä **liikunnan rahoitusta leikataan noin 11,4 miljoonalla eurolla vuodelle 2022**. Vuodelle 2023 leikkaus on arviolta noin 15 miljoonaa euroa.

→ **Olympiakomitea pitää kahden vuoden aikana toteutettavaa yli 26 miljoonan euron leikkausta liikuntabudjetista hyvin ongelmallisena ja kestäättömänä liikunnan ja urheilun tulevaisuuden kannalta. Olympiakomitea esittää, että leikkaus perutaan viimeistään syksyn budjettiriihessä.**

Liikunta on rahapelitoiminnan tuotoista riippuvaisin toimiala. Yli 90 prosenttia liikunnan rahoituksesta tulee rahapelitoiminnan tuotoista. **Riippuvuudesta johtuen verrattuna muihin rahapelituottoja saaviin toimialoihin, suhteellisesti suurin leikkaus iskee liikuntaan (yli 7 % vuonna 2022, yli 9 % vuonna 2023).**

Valtion liikuntabudjetti on viime vuosien aikana ollut noin 150-160 miljoonaa euroa. Suurimpia erä liikuntabudjetissa ovat liikunnan kansalaistoiminnan tukeminen (noin 45 M€), liikuntapaikkarakentamisen avustaminen (noin 30 M€) sekä kuntien valtionosuudet liikuntatoimintaan (noin 20 M€). Lisäksi liikuntabudjetilla rahoitetaan mm. liikunnan koulutuskeskuksia, huippu-urheilua sekä liikunnan tutkimusta. Toteutuessaan säästö on suuruudeltaan niin iso, että se vaikuttaa merkittävästi lasten, nuorten ja aikuisten edellytyksiin harrastaa liikuntaa.

Jo valmiiksi hyvin pienestä liikuntabudjetista leikkaamisella on merkittävä negatiivinen vaikutus liikunnan edistämiseen ja sitä kautta suomalaisten fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin. Olympiakomitea korostaa, että koronakriisin jälkihoidossa tarvittaisiin paljon panostuksia liikkumattomuuden torjuntaan. Rahapelitoiminnan tuotot ovat vähentyneet, mutta liikunnan merkitys on päinvastoin kasvanut.

Lisäksi on huomioitava, että esitetty leikkaus aiheuttaa taloudellista ahdinkoa tilanteessa, jossa myös koronapandemia aiheuttaa huomattavia menetyksiä liikunnalle ja urheilulle. Koronakriisin taloudelliset vaikutukset ovat osuneet laajasti koko liikunnan ja urheilun kenttään. Esimerkiksi Euroopan komission teettämän selvityksen mukaan koronapandemian taloudelliset vaikutukset urheilulle olivat Suomessa vuonna 2020 arviolta 409–477 miljoonaa euroa.

UUSI RAHOITUSMALLI VUODESTA 2024

Osana kehysriihtä hallitus päätti käynnistää jatkotyön uuden pysyvän rahoitusmallin valmistelemiseksi. Uudistus on tarkoitus toteuttaa vuodesta 2024 alkaen.

Hallitus asetti tavoitteeksi luoda mallin, joka turvaa edunsaajille ennustettavan, vakaan, edunsaajien autonomian turvaavan ja riittävän rahoituksen. Työskentelyn pohjana on Liikasen ryhmän raportti ja jatkotyö on tarkoitus tehdä yhteistyössä edunsaajien kanssa.

- **Olympiakomitea pitää hyvänä, että uuden pysyvän rahoitusmallin valmistelu jatkuu välittömästi ja että jatkotyö tehdään tiiviissä yhteistyössä rahapelituottoja saavien tahojen kanssa. Uuden rahoitusmallin myötä rahoitukseen on saatava tuleville vuosille ennakoitavuutta ja vakautta.**
- **Olympiakomitea edellyttää, että uuden rahoitusmallin myötä viimeistään vuonna 2024 liikuntabudjetti palautetaan koronakriisiä edeltäneelle tasolle. Liikunnan ja urheilun rahoitus on turvattava riippumatta rahapelijärjestelmän kehitysaskelista.**

KOULUTUSPOLIITTISEN SELONTEON VAIKUTUS JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMAAN

Olympiakomitea kiinnittää huomioita koulutuspoliittiseen selontekoon liikunnan ja urheilun näkökulmista. Liikunta ja urheilu ovat olennainen osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Selonteossa ei kuitenkaan ole juurikaan huomioitu urheilijakoulutusta, esimerkiksi urheiluoppilaitosten kehittämistä ja resurssointia.

Olympiakomitea toivoo sivistysvaliokunnan tunnistavan urheiluyläkoulujen, toisen asteen urheiluoppilaitosten, korkeakoulu yhteistyön ja suomalaisen kaksoisuramallin roolin osana koulutuspoliittista järjestelmää. Olympiakomitea pitää tärkeänä, että jatkossa myös urheilijakoulutukseen asetettaisiin tavoitteet, toimenpiteet sekä taattaisiin niiden mukainen ennakoitava rahoitus. Tämä mahdollistaisi nykyistä pitkäjänteisemmän kehitystyön. Olympiakomitea johtaa ja koordinoi valtakunnallista urheiluakatemiaverkostoa, jossa tätä kokonaisuutta paikallistasolla tehdään.

Tavoitteellisesti urheilevilla nuorilla tulee olla mahdollisuus saada koulutusta urheilijaksi kehittymiseen ja ammattilaisuuteen kasvuun koulutusjärjestelmän tukemana. Suomalaisen huippu-urheilujärjestelmän tavoitteena on, että kaikki urheilijat suorittavat toisen asteen tutkinnon. On tärkeää, että tavoitteellisesti urheilevat nuoret voivat tavoitella unelmiaan urheilussa ja yhdistää tavoitteelliseen valmentautumiseen toisen asteen opinnot urheilulukiossa tai ammatillisessa urheiluoppilaitoksessa.

Nuorten urheilijoiden urheilun ja opiskelun yhdistäminen tulee taata vahvistamalla urheilulukiojärjestelmää ja urheilijoiden ammatillista koulutusta vastaamaan tulevaisuuden urheilun ja opiskelun tarpeita. Yhdenvertaisten mahdollisuuksien varmistamiseksi Olympiakomitea esittää, että urheilijoiden ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli tulee vakinaistaa sekä rahoituksen tasoa nostaa.

Toisen asteen urheiluoppilaitosjärjestelmää on tarve laajentaa koskemaan myös peruskoulun yläluokkia. Nuorella koulunkäynnin ja urheilun yhdistäminen muuttuu haastavammaksi viimeistään yläkouluiässä, kun koulunkäynnin ja urheilemisen määrä kasvaa samanaikaisesti ja nuori tarvitsee tukea arjen tasapainottamiseen. Tähän tarpeeseen on rakennettu urheiluyläkoulumalli (urheiluyläkoulukokeilu 2017–2020). Olympiakomitea esittää urheiluyläkoulutoiminnan vakinaistamista ja mahdollistamista valtakunnallisesti.

- **Urheiluoppilaitosjärjestelmään tulee kohdentaa riittävät taloudelliset resurssit. Näitä rahoitustarpeita ei valitettavasti ole huomioitu koulutuspoliittisessa selonteossa eikä julkisen talouden suunnitelmassa.**

Helsingissä 19.5.2021

Mikko Salonen
toimitusjohtaja, Suomen Olympiakomitea